

ת"פ 39416/04/19 - מדינת ישראל נגד אבי מדינה

בית משפט השלום ברמלה
ת"פ 39416-04-19 מדינת ישראל נ' מדינה

כבוד השופטת רבקה גלט	בפני
המאשימה	בעניין:
נגד	
הנאשם	אבי מדינה ע"י ב"כ עו"ד שדה

גזר דין

הנאשם, כבן 44 שנים, הורשע על פי הודעתו בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

תמצית העובדות היא כי ביום 16.4.19, בשעה 10:30 לערך, בשיחת טלפון, הנאשם איים על עובדת סוציאלית במחלקת הרווחה והשירותים החברתיים בעיריית רמלה, בפגיעה באחותו, בכך שאמר: "אני קורס נפלתי מהרגליים זה יגמר ברצח. אני לא יכול להתמודד איתה, אני אומר לך במפורש אני ארצח אותה. תקליטי, אני ארצח אותה ואגמור את הסיפור הזה. אף אחד לא מתייחס. אני אומר לכם, שאם לא תמצאו סידור עוד היום, אני אביא לכם גופה, אתם שותפים לרצח הזה, אני הולך לשים סוף לסיפור הזה".

בתחילה כפר הנאשם, וטען כי אמנם אמר את הדברים המיוחסים לו, אך אלה אינם מגבשים עבירה שכן נבעו ממצוקתו הרבה, ונועדו לזעוק ולהשיג עזרה לה היו זקוקות אמו ואחותו החולות. ואולם, לאחר ששמע את הערות בית המשפט, החליט להודות ולשמור טענותיו לשלב הטיעונים לעונש.

ב"כ התביעה טענה כי מדובר באיומים חריגים ובוטים, ולא באמירה בודדת כי אם רצף של דברים ברף חומרה גבוהה, אשר נאמרו כלפי עו"סית שכל רצונה היה להיטיב עם משפחת הנאשם. עוד נטען כי לא היתה הצדקה לניהול הוכחות, לרבות העמדת העו"סית לעדות, מה שיצר אצלה קושי ברור בהיותה אשת טיפול. לדעת התביעה, המתחם ההולם נע בין 8 ל-18 חודשי מאסר, ובהעדר שיקולי שיקום יש להטיל עונש מאסר, אך זאת בחלקו הנמוך של המתחם. התביעה הפנתה לעברו הפלילי של הנאשם, הכולל הרשעות שונות, אם כי לא המשיך לצבור הרשעות מאז שנת 2014.

ב"כ הנאשם טען כי התביעה מתעלמת מייחודיותו של המקרה, בו נבע האיום מתחושת מצוקה קשה של הנאשם, אשר היה היחיד שטיפל באמו ואחותו החולות במחלת ניוון שרירים, ללא כל תמיכה וללא סיוע גורמי הרווחה.

נטען כי השתיים היו במצב סיעודי, ואף העו"סית העידה על מצבן, ועל כך שהנאשם היה זה שטיפל בהן. עוד נטען כי גם כיום, הנאשם מטפל באמו החולה, ואף מונה כאפוטרופוס לכל ענייניה. לגבי אחותו, נטען כי בעקבות זעקת הנאשם, זו הועברה למוסד טיפולי, אך פרץ סכסוך בין הנאשם ובין בן זוגה לשעבר, אשר לשיטת הנאשם פעל להשתלטות על נכסיה, לרבות בית המגורים. במסגרת אותו סכסוך, ניתן צו הרחקה כנגד הנאשם לפיו נאסר עליו להתקרב אליה, ורק לאחרונה הותר לו לבקרה. ב"כ הנאשם הפנה לעדות העו"סית, שאמרה במפורש כי מצב האחות היה טוב לעין ערוך בטיפולו של הנאשם, לעומת מצבה קודם לכן, כשטופלה על ידי בן זוגה. מכאן יש ללמוד על מסירותו הרבה, שהובילה לתסכולו באין פתרון עבודה. נטען עוד, כי למעשה, הנאשם אמר את דברי האיום כשכלו כל הקיצין, מתוך מחשבה שאם יקצין בדבריו, תילקח אחותו מביתו לטיפול במוסד, ואמנם דבריו פעלו את פעולתם. בעקבות האיום, הנאשם נעצר והוגשו נגדו כתב האישום ובקשה למעצר עד תום ההליכים, אך בית המשפט שנחשף לנסיבות הורה על שחרורו בו ביום. נוכח ייחודיות המקרה, נטען כי אין כל הצדקה להטיל מאסר בפועל, ויש להסתפק בהטלת מאסר על תנאי.

המתחם ההולם

אין צורך להאריך בעניין האינטרס הציבורי החשוב להגן על שלומם של עובדי ציבור, ובפרט עובדים סוציאליים, הממלאים את תפקידם כדין ומספקים שירות חשוב של רווחה לכלל הציבור. במקרים בהם הושמעו דברי איום כלפי עובדים סוציאליים או עובדי ציבור בכלל, ננקטת מדיניות ענישה מחמירה שמטרתה להבטיח כי יוכלו למלא את תפקידם המורכב ללא מורא, ובאווירה בטוחה.

ברוח זו, הוטלו 8 חודשי מאסר בפועל על מי שאיימה לפגוע במנהלת שירותי הרווחה ובמשפחתה בכך שתכה אותה מכות רצח, תעקור את ליבה ותיכנס לכל (עפ"ג (מרכז) 13179-07-13 **בן אברהם נ' מד"י** (19.8.13), ועונש דומה הוטל על מי שאיים על עו"סית כי יחטוף את ילדיו מהמעון לאחר שבוטלה פגישתו עמם באמצעות שירות הרווחה (עפ"ג (חי') 31668-08-17 **צבא נ' מד"י** (22.10.18). כמו כן, הוטל מאסר בפועל למשך 8 חודשים בעפ"ג (מרכז) 1608-01-08 **עלאונה נ' מד"י** (30.4.08) ובת"פ 14699-04-16 **מד"י נ' פלדמן** (12.11.17). לצד זה, במקרים אחרים, הוטלו עונשים קלים יותר, ללא רכיב מאסר בפועל (ת"פ 42754-06-18 **מד"י נ' וטורי** (27.10.20); ת"פ 1811/09 **מד"י נ' ארביב** (6.6.2012); ת"פ 44053-07-13 **מד"י נ' פלוני** (2.9.14); ת"פ 57730-10-15 **מד"י נ' דקל** (23.5.17); ת"פ 36430-08-11 **מד"י נ' אליהו** (18.1.12); ת"פ 50884-06-17 **מד"י נ' רובין** (18.2.18); ת"פ 22412-05-11 **מד"י נ' בקיש** (13.4.14); ת"פ 2727-06-15 **מד"י נ' כהן** (24.2.16); ת"פ 21123-02-10 **מד"י נ' רייז** (17.7.11)).

בענייננו, נטען כי דברי הנאשם היו גבוליים מבחינת התגבשות העבירה, היות שנבעו ממצוקתו הקשה, והיו בגדר של זעקה לעזרת גורמי הרווחה בטיפול באחותו, לפיכך אין הצדקה להטלת עונש מכביד.

ואמנם, בפסיקה הוכרו סיטואציות חריגות מסוימות ככאלה שספק אם היה בהן כדי לגבש עבירת איומים, וזאת כשנאמרו דברי איום במהלך שיח טיפולי, בין אם אלה התייחסו אל אומנם, ונשאו תוכן אובדני (רע"פ 8736/15 **צוברי נ' מד"י** (17.1.18), ובין אם התייחסו לשאיפות או דחפים של אומנם לפגוע באחרים, אשר נאמרו במסגרת שיח טיפולי כן ודיסקרטי (בש"פ 749/19 **פלוני נ' מד"י** (4.2.19); בש"פ 2551/19 **נחמני נ' מד"י** (9.4.19)). עם זאת, הובהר

שוב ושוב, כי דברי איום שנאמרו כלפי גורמי טיפול או רווחה עשויים בהחלט לגבש עבירת איומים, מקום בו דובר בתוכן חד משמעי, חמור וקיצוני, מיזמת הנאשם ולא במענה לשאלות מצד הגורם הטיפולי (ראו סקירתו הנרחבת של כב' השופט מסארווה בת"פ 60292-05-21 מד"י נ' בן עזוז (13.9.22)).

בענייננו, הנאשם התקשר למחלקת הרווחה על מנת להביע כעסו ותסכולו בשל אי מתן הטיפול הנדרש לדעתו לאחותו החולה, ובאותה שיחה איים על העו"סית המתלוננת בדברים קשים וחמורים, שהיו מעוררים בהלה בלבו של כל אדם סביר, כל שכן בלבו של איש מחלקת הרווחה. הנאשם, שלא היה מטופל במחלקת הרווחה בעצמו, בחר להתקשר למתלוננת ואמר במפורש כי "זה יגמר ברצח", כי הוא ירצח את אחותו, ויביא "גופה" למחלקת הרווחה. חומרת הדברים עוררה את בהלת המתלוננת עד כדי כך שמצאה לנכון לחרוג ממנהגה כאשר טיפול, ולמהר להגיש תלונה במשטרה, מתוך חשש שנשקפת סכנה לאחות הנאשם. נוכח הנסיבות, בדיון נטל הנאשם אחריות למעשה, והודה בעבירה של איומים.

ואולם, לצד ההודאה בעבירה, לא ניתן להתעלם מן הנסיבות הייחודיות של המקרה, אשר נחשפו לפניי במהלך שמיעת כל פרשת ההוכחות.

עולה כי אחותו ואמו של הנאשם שתיהן חולות במחלה ניוונית קשה, ומצויות במצב סיעודי, כשהנאשם הוא בן המשפחה המטפל בהן. המתלוננת עצמה העידה על מסירותו של הנאשם לשתיהן ועל התרשמותה החיובית ממנו, עד כדי כך שתחת טיפולו השתפר מצבה התפקודי והתקשורתי של האחות באופן משמעותי, לעומת מצבה הירוד כשהיתה בטיפול בן זוגה, ממנו התגרשה במהלך תקופת הטיפול. עוד העידה כי אמנם לא פעם הנאשם היה מביע כעס אודות כך שהליכים שונים אינם מתקדמים במהירות הנדרשת, וקיימים עיכובים ביורוקרטיים, למשל בנוגע לקבלת חזקה בלעדית בדירת עמידר מונגשת שניתנה לאחות, והיה צורך לפנות משם את הגרוש, אך הדבר התעכב. המתלוננת הסבירה כי הנאשם הביע תסכול מספר פעמים, אך מעולם לא נקט באיומים למעט במקרה יחיד זה, והדבר לא התיישב בדעתה נוכח היכרותה עם מסירותו לאחותו, אהבתו כלפיה ודאגתו לה.

הנאשם עצמו העיד מדם לבו אודות כאבו בשל מצבה של אחותו, וחוסר האונים שחש בשל אי מתן הטיפול הנדרש לה, ובייחוד הצורך בפתרון מוסדי שהתעכב. בעדותו תיאר כי טיפל באחותו על פני 20 שנים, באופן יומיומי, לרבות רחיצה, אכילה וכל טיפול רפואי שנדרש לה. כמו כן, מונה לאפטרופוס לכל ענייניה. לדבריו, בצעירותו צבר עבר פלילי, אך חדל לבצע עבירות ובחר להקדיש את חייו לטיפול. עוד תיאר כי היה ידוע לו שהמתלוננת מכירה את עברו הפלילי, והוא חשב שאם ישתמש מולה במילים בוטות כמו "רצח", תהיה לכך השפעה שתביא להוצאת האחות מן הבית ומציאת סידור מוסדי עבורה סוף כל סוף, שכן חש שאינו מסוגל עוד לשאת בעול הטיפול בה בביתו. עוד אמר כי הוא צפה את האפשרות לכך שיוגש נגדו כתב אישום, אך דרש להכיר בכך שבעקבות דבריו אכן נמצא פתרון לאחותו, והיא הוצאה למוסד טיפולי, בעוד שנגדו הוגש כתב אישום.

הנאשם המשיך ותיאר את צערו הגדול מאיכותו הירודה של הטיפול הניתן כיום לאחותו במוסד, ומסר כי בנוסף לכל, גרושה הוציא נגדו צו הרחקה ממנה, על מנת לשלוט בה, במסגרת הסכסוך ביניהם, ורק לאחרונה הותר לו לבקרה. הדברים יצאו מן הלב, והותירו רושם קשה.

מעדות המתלוננת והנאשם התרשמתי כי מדובר במקרה חריג, ובנסיבות יוצאות דופן, אליהן נקלע הנאשם כמי שנשא באחריות לשלומה של אחותו החולה, מעבר לכוחותיו ומסוגלותו, מצב שהביא אותו לזעזוק לעזרה כלפי מחלקת הרווחה. עולה גם כי זעקתו בעניין הצורך בפתרון מוסדי לא היתה תלושה מן המציאות, ואכן טופל עניינה של האחות לאחר האירוע. ודוק, בשונה ממקרים אחרים, הנאשם לא איים על המתלוננת בפגיעה בה, או במי מן היקרים לה, אלא אמר שיפגע באחותו שלו, וזאת אמר למרות אהבתו הרבה אליה, כך שברור היה לכל השומע כי דבריו נועדו להמחיש את מצוקתו. בדומה להתרשמות בית המשפט שדן במעצרו בסמוך לאחר האירוע, אף לדעתי מדובר באירוע שמקורו במצוקת הנאשם ולא במטרה להטיל אימה על המתלוננת. אני מוצאת כי יש בנסיבה זו כדי להפחית את מידת החומרה של האיום.

הנאשם בחר אמנם בדרך מכוערת של איום על המתלוננת, והוא ראוי לענישה בשל כך. ואולם, בשים לב להכרה בחריגותם של מקרים ממין זה בפסיקה, בשום אופן אינני סבורה כי המתחם ההולם את המקרה דורש הטלת עונש מאסר, אלא נדרשת ענישה מידתית שתתקח בחשבון את האיום בנסיבותיו, לרבות מידת המצוקה שהובילה אליו.

לאחר כל זאת, אני קובעת כי המתחם ההולם נע בין עונש הצופה פני עתיד ובין מספר חודשי מאסר שיכול שירוצו בעבודות שירות.

העונש המתאים לנאשם

הנאשם צבר לחובתו הרשעות לא מעטות, למן היותו נער. על פי הגיליון הורשע בשנות ה-90 בבית השפט לנוער בעבירות סמים לצריכה עצמית, ושבל"ר. בבגרותו, הורשע בעבירות סכין, תקיפה, החזקת סמים, והתפרצות, וריצה מספר מאסרים בפועל. עם זאת, הרשעתו האחרונה היא משנת 2014, בעבירות של הפרעה לשוטר והחזקת סמים שלא לצריכה עצמית ומאז לא הורשע עד היום.

העבר הפלילי ייחשב לחומרה, אך העדר הרשעות נוספות בשנים האחרונות מתיישב עם טענת הנאשם לפיה שינה דרכיו והקדיש עצמו לטיפול באחותו.

הנאשם לא עתר למתן תסקיר, ובדרך כלל התנהלות שכזו אינה מאפשרת לבית המשפט להתייחס למכלול דמותו ולנסיבות העבירה. אך במקרה חריג זה, לאחר ששמעתי את פרשת ההוכחות, אני סבורה שאין לזקוף את ההימנעות מבקשת תסקיר לחובת הנאשם, שכן היתה לי הזדמנות להתרשם ממנו היטב מתוך עדותו וכן מתוך עדות המתלוננת כאשת טיפול, שהיה בהן כדי להבהיר במידה מספקת את תבנית חייו ואת המניעים לעבירה.

בסופו של יום, לאחר שאחות הנאשם כבר מצאה את מקומה במוסד טיפולי, והוא לא מצוי ב"סיר לחץ" של הטיפול בה והאחריות לשלומה, אני סבורה כי פחת מאד הסיכון להישנות עבירות ממין זה, מה גם שהנאשם לא הורשע מעולם בעבירת איומים.

לאור זאת, אני סבורה כי האינטרס הציבורי יבוא על סיפוקו בכך שהובהר כי המעשה היה פסול וחמור במידה שהצדיקה הרשעה וענישה, אך אין הצדקה להוסיף קושי על קשיי הנאשם ולשלחו למאסר.

התלבטתי בנוגע להטלת רכיב ענישה כספי, שכן מחד יש בכך כדי להרתיע, אך מאידך התרשמתי כי הנאשם מצוי במצב כלכלי דחוק. בנוסף, אני סבורה כי מבלי למעט מחומרת העבירה, הטלת פיצוי במקרה זה עלולה לעורר מורכבות עבור המתלוננת כאשת טיפול. בסופו של דבר, כיוון שמטרת הענישה במקרה ייחודי זה היא העמדת גבולות לנאשם, החלטתי להימנע מהטלת רכיבים כספיים, ותחת זאת, תוטל התחייבות.

אני גוזרת את העונשים הבאים:

- א. 7 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יבצע עבירות של איומים.
- ב. קנס כספי בסך 3,000 ₪, או 3 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-4 תשלומים חודשיים רצופים החל מיום 1.6.23 ובכל 1 לחודש עוקב.
- ג. התחייבות בסך 3,000 ₪, להימנע מעבירות איומים למשך שנתיים מהיום. לא יתחייב, ייאסר למשך 7 ימים.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, כ"ט שבט תשפ"ג, 20 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.